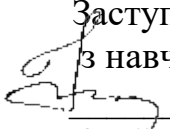

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «УМАНСЬКИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ТЕХНОЛОГІЙ ТА БІЗНЕСУ УМАНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА»
Циклова комісія обліково – фінансових та економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ”
Заступник директора
з навчальної роботи
 Н. П. Николіук
„ 05 ” 01 2024 року

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Галузь знань	<i>07 «Управління та адміністрування»</i>
Спеціальність	<i>071 «Облік і оподаткування»</i>
Освітньо – професійна програма	<i>«Облік і оподаткування»</i>
Освітньо-професійний ступінь	<i>Фаховий молодший бакалавр</i>

Розробник - Бовкун Неля Миколаївна, викладач вищої кваліфікаційної категорії,
викладач методист ВСП «Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу УНУС»

Програма затверджена на засіданні циклової комісії обліково-фінансових та економічних
дисциплін. Протокол від 5 січня 2024 року № 6

Голова циклової комісії

Ю. М. Мельник

Вступ

Основною ланкою економіки держави було, є і залишатиметься підприємство. Саме з підприємства розпочинається створення соціально-економічного потенціалу держави, на підприємстві здійснюється процес виготовлення продукції, підприємство створює ланцюжок робочих місць, на підприємстві розкриваються здібності, творчий потенціал людини, працівника.

Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в українській економіці та суспільстві загалом, потребують усвідомлення широким колом фахівців різних напрямів теоретичних основ функціонування сучасного підприємства та особливостей його практичної діяльності у сучасних умовах господарювання. Сучасні спеціалісти підприємств повинні володіти знаннями, які б дозволили їм забезпечити ефективно функціонуюче виробництво, що випускає конкурентноспроможну продукцію, постійне оновлення виробництва на базі новітніх досягнень науки й техніки, високий рівень дохідності за рахунок раціонального використання всіх видів ресурсів.

Для цього майбутнім спеціалістам необхідно вивчати систему спеціальних наукових дисциплін, серед яких однією із основних є "Економіка підприємства".

1. Мета, завдання навчальної дисципліни, компетентності та очікувані результати навчання

Метою вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є формування базових знань з основ механізму функціонування підприємства в сучасних вітчизняних умовах та набуття студентами практичних навичок щодо їх застосування у майбутній професії.

Предметом дисципліни є сукупність форм і методів ефективної виробничої господарської діяльності, що ґрунтується на досягненнях науки і передового досвіду з урахуванням галузевих особливостей в умовах чинного законодавства України.

Завдання:

- набуття знань про підприємство як суб'єкт господарювання та основні напрями його господарсько-фінансової діяльності;
- оволодіння методологічними та методичними засадами планування діяльності підприємства;
- визначення складових ресурсного потенціалу підприємства та шляхи його ефективного використання;
- оволодіння теоретичними засадами формування й використання трудових ресурсів підприємства та системи їх матеріального стимулювання; методичні підходи до їх аналізу та планування;

- оволодіння теоретичними засадами формування та використання майнових ресурсів (активів) підприємства;
- набуття знань про закономірності формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- вміння оцінювати ефективність господарської діяльності та пошук шляхів її підвищення;
- оволодіння знаннями та практичними навичками формування механізму розвитку підприємства, запобігання кризових явищ та банкрутства; забезпечення економічної безпеки підприємства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувач освіти оволодіває такими компетентностями та набуває таких результатів навчання:

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері обліку та оподаткування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів економічних наук, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 1. Здатність аналізувати економічні події та явища з огляду на сучасні теоретичні та методичні основи обліку і оподаткування.

СК 2. Здатність використовувати математичний інструментарій для розв'язання прикладних економічних та оптимізаційних завдань в сфері обліку і оподаткування.

СК 11. Здатність організовувати власну професійну діяльність, застосовувати знання для розв'язання практичних ситуацій, ухвалювати рішення відповідно до законодавства.

Результати навчання

РН 1. Знати економічні категорії та закони для розуміння зв'язків, що існують між процесами та явищами в різних економічних системах.

РН 8. Формувати й аналізувати фінансову, податкову і статистичну звітність для визначення показників забезпеченості підприємства ресурсним потенціалом та його ефективного використання.

РН 11. Визначати й аналізувати фінансово-економічні показники діяльності підприємства для виявлення резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

РН 13. Аналізувати особливості функціонування підприємств для здійснення обліку їх господарської діяльності.

РН 17. Дотримуватися вимог професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення економічного розвитку України.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВ

1. Основні засади функціонування підприємств і підприємницької діяльності

Предмет, завдання науки та методи її вивчення. Зміст і порядок вивчення науки, її зв'язок з іншими дисциплінами навчального циклу.

Сутність підприємництва як форми господарювання підприємств.

Поняття підприємства як організаційно та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери. Правові основи функціонування підприємств в Україні. Класифікація підприємств. Форми об'єднання підприємств.

Організація і розвиток власної справи, проблеми малого бізнесу в Україні та шляхи їх подолання.

2. Персонал підприємства. Продуктивність та оплата праці.

Персонал підприємства, його склад і структура. Поняття про трудові ресурси. Показники використання трудових ресурсів. Шляхи поліпшення використання трудових ресурсів.

Поняття про продуктивність праці. Показники і методика визначення продуктивності праці та фактори підвищення її.

Оплата праці, її форми і системи.

3. Виробничі засоби та нематеріальні активи підприємства

Поняття про засоби виробництва. Класифікація, структура і оцінка основних засобів, їх фізичний і моральний знос. Поняття про амортизацію і методика визначення амортизаційних відрахувань. Показники забезпеченості та економічної ефективності використання основних засобів.

Земля як основний засіб виробництва.

Енергетичні ресурси. Енергозабезпеченість і енергоозброєність праці.

Економічна суть оборотних засобів, їх склад і структура. Оборотні засоби, фонди обігу, їх склад і джерела формування. Система показників і методика визначення ефективності використання оборотних засобів.

4. Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємств

Економічна сутність інвестицій та інвестиційної діяльності. Суб'єкти інвестиційної діяльності.

Класифікація інвестицій. Джерела інвестицій: власні, позичкові, залучені та бюджетні. Особливості зовнішніх джерел. Призначення довгострокових фінансових і капітальних інвестицій..

Оцінювання економічної ефективності інвестицій. Шляхи ефективності інвестицій.

Залучення іноземних інвестицій для розвитку та посилення ефективності діяльності суб'єктів господарювання.

Об'єктивна необхідність інноваційного розвитку підприємств в сучасних умовах.

Класифікація інновацій. Суть НТП.

5.Продукція, якість і конкурентоспроможність.

Валова продукція та її складові. Поняття якості та характеристика її показників.

Поняття та функції ринку. Сучасний ринок продукції (послуг). Інфраструктура ринку та її складові.

Конкуренція: поняття, форми, методи. Принципи та поведінка суб'єктів господарювання на ринку.

Поняття та показники конкурентоспроможності. Фактори, які впливають на конкурентну боротьбу.

6. Витрати виробництва і собівартість продукції

Суть витрат і собівартості продукції. Рівень і структура собівартості основних видів продукції. Причини зростання собівартості.

Види собівартості різних видів продукції, робіт і послуг. Класифікація витрат виробництва . Методика обчислення собівартості різних видів продукції, робіт і послуг.

Основні фактори, що визначають собівартість продукції .

Значення, резерви і шляхи зниження собівартості і продукції.

7. Ціни і ціноутворення на продукцію

Ціна в ринковій економіці, її поняття та функції. Ціноутворення, основні методи та етапи встановлення цін. Принципи ціноутворення. Формування різних видів цін.

Особливості формування світових цін та їх види. Взаємозв'язок внутрішніх і світових цін під час експортно-імпортних операцій. Диференціація цін на світовому ринку.

8. Економічні результати та ефективність діяльності підприємства

Поняття ефекту і ефективності виробництва.

Методика визначення показників економічної ефективності: валової, товарної, чистої продукції, чистого доходу і прибутку.

Рівень рентабельності виробництва. Показники та методика визначення рівня рентабельності, норми прибутку. Сучасний рівень рентабельності підприємств. Оптимальні нормативи рентабельності, що забезпечують самофінансування.

Основні шляхи підвищення рентабельності продукції: режиму економії, якості, стандартизації та сертифікації продукції.

Беззбитковість виробництва. Резерви та шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства.

9.Антикризова діяльність підприємства

Загальне поняття про кризу, причини виникнення. Види економічних криз. Аналіз причин і симптомів фінансової кризи та виявлення «слабких» місць.

Санація (фінансове оздоровлення) суб'єктів господарювання.

Характеристика економічної безпеки підприємства. Основні напрям організації економічної безпеки за окремими функціональними складовими.

Банкрутство підприємства як економічне явище.

Практика здійснення та ефективність реструктуризації підприємств.

3. Список рекомендованої літератури

Основна

1. Вігуржинська С. Ю. Економіка підприємства [Текст] : [навч. посіб.] / Вігуржинська С. Ю., Басюркіна Н. Й., Свистун Т. В.; [за ред. С. Ю. Вігуржинської]. - Одеса : Гуляєва В. М. [вид.], 2018. - 115, с.
2. Дмитрієв І. А. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. для практ. занять і самост. роботи студентів ВНЗ / Дмитрієв І. А., Шевченко І. Ю. ; Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т. - Харків : Бровін О. В., 2018. - 291 с.
3. Економіка підприємства [Текст] : [навч. посіб.] / Вігуржинська С. Ю., Басюркіна Н. Й., Свистун Т. В.; [за ред. С. Ю. Вігуржинської]. - Одеса : Гуляєва В. М. [вид.], 2018. - 115, [1] с.
4. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. / [Л. Л. Лазебник та ін.] ; Держ. фіск. служба України, Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2018. - 499 с.
5. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. / [Н. М. Колпаченко та ін.]. - Харків : Діса плюс, 2019. - 277 с. 17 © Ємець О.І.
6. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. / Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад." ; уклад.: Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. - Київ : НаУКМА, 2018. - 302 с.
7. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. / С. М. Рогач [та ін.]. - Київ : Компринт, 2018. - 391 с.
8. Економіка підприємства [Текст] : підручник / [Н. В. Якименко-Терещенко та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Н. В. Якименко-Терещенко ; Харків. торг.-екон. ін-т Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. - Харків : Вид-во Іванченко І. С., 2018. - 451
9. Михайлов С. І. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / С. І. Михайлов, Л. М. Степасюк, С. В. Городенко ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - Київ : Компринт, 2018. - 417 с.

10. Трегубов О. С. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. [для студентів ВНЗ] / О. С. Трегубов [та ін.] ; за заг. ред. Трегубова О. С. ; Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса. - Вінниця : ТВОРИ, 2019. - 228 с.

Додаткова

1. Турило А. А. Удосконалення теоретико-методичних засад відносно системності і цілеполягання в процесах дослідження і оцінки ефективності діяльності підприємства [Електронний ресурс] / А. А. Турило // Економічний форум. - 2015. - № 1. - С. 178-188. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2015_1_31.
2. Микитенко А. М. Формування системи управління власним капіталом підприємства [Електронний ресурс] / А. М. Микитенко // Наукові праці Національного університету харчових технологій. - 2015. - Т. 21, № 1. - С. 93-101. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnukht_2015_21_1_14. 18 © Ємець О.І.
3. Гринько Т. В. Концептуалізація моделей управління змінами на підприємствах в сучасних умовах мінливого середовища [Електронний ресурс] / Т. В. Гринько, Т. З. Гвініашвілі // Технологический аудит и резервы производства. - 2015. - № 1(5). - С. 34-40. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tatrv_2015_1\(5\)_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tatrv_2015_1(5)_6).
4. Свидло Г. І. Визначення методів управління витратами підприємства на базі різних підходів [Електронний ресурс] / Г. І. Свидло // Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка. - 2015. - Вип. 750. - С. 63-66. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvchu_ec_2015_750_14.
5. Зінченко О. А. Удосконалення підходів до управління економічною безпекою промислового підприємства шляхом підвищення якості рекрутингу та розвитку персоналу [Електронний ресурс] / О. А. Зінченко, Д. С. Зінченко // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. - 2016. - Вип. 14. - С. 124-130. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpaeiv_2016_14_19

Ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua.
3. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.
4. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.
5. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. – Режим доступу: www.imf.org.
6. Офіційний сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу: www.me.gov.ua.
7. Законодавство України. – Режим доступу: www.zakon/rada.gov.ua.

Законодавство України

1. Закон України «Про акціонерні товариства». Відомості Верховної Ради України: редакція від 16.08.2020 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 7.09.2021)
2. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Відомості Верховної Ради України: редакція від 14.11.2020 року. URL :www.rada.gov.ua. (дата звернення: 7.09.2021)
3. Закон України «Про господарські товариства». Відомості Верховної Ради України: редакція від 03.07.2020 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 7.09.2021)
4. Закон України «Про громадські об'єднання». Відомості Верховної Ради України: редакція від 28.04.2020 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 7.09.2021)
5. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні». Відомості Верховної Ради України: редакція від 03.07.2020 року. - URL: www.rada.gov.ua. (дата звернення: 5.08.2021)
6. Закон України «Про Державний бюджет України на 2021 рік». N 1082-IX. Відомості Верховної Ради України: редакція від 31.01.2021 року. – URL: www.rada.gov.ua (дата звернення: 1.09.2021)
7. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Відомості Верховної Ради України: редакція від 01.01.2021 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 1.08.2021)
8. Закон України «Про інвестиційну діяльність». Відомості Верховної Ради України: редакція від 13.02.2021 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 25.08.2021)
9. Закон України «Про колективні договори і угоди». Відомості Верховної Ради України: редакція від 27.12.2019 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 7.09.2021)
10. Закон України «Про кооперацію». Відомості Верховної Ради України: редакція від 15.08.2020 року. URL : www.rada.gov.ua (дата звернення: 25.08.2021)
11. Закон України «Про оплату праці». Відомості Верховної Ради України: редакція від 13.02.2020 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 7.09.2021)
12. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні». Відомості Верховної Ради України: редакція від 03.07.2020 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 7.09.2021)
13. Кодекс України з процедур банкрутства. Відомості Верховної Ради України: редакція від 17.10.2020 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 7.09.2021)
14. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності». Відомості Верховної Ради України: редакція від 25.09.2019 року. – URL :www.rada.gov.ua. (дата звернення: 25.08.2021)
15. Закон України «Про товарну біржу». Відомості Верховної Ради України: редакція від 01.11.2014 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 31.08.2021)

16. Закон України «Про фермерське господарство». Відомості Верховної Ради України: редакція від 15.08.2020 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 31.08.2021)
17. Закон України «Про ціни і ціноутворення». Відомості Верховної Ради України: редакція від 16.10.2020 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 31.08.2021)
18. Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок». Відомості Верховної Ради України: редакція від 24.09.2020 року. URL : www.rada.gov.ua (дата звернення: 7.09.2021)
19. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції». Відомості Верховної Ради України: редакція від 16.10.2020 року. – URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 31.08.2021)
20. Закон України «Про захист економічної конкуренції» Відомості Верховної Ради України: редакція від 13.02.2020 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 10.09.2021)
21. Закон України «Про режим іноземного інвестування» Відомості Верховної Ради України: редакція від 13.02.2021 року. URL : www.rada.gov.ua.
22. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» Відомості Верховної Ради України: – К.: редакція від 15.08.2020 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 10.09.2021)
23. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України: редакція від 27.02.2021 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 10.09.2021)
24. Кодекс законів про працю України. Відомості Верховної Ради України: редакція від 27.02.2021 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 10.09.2021)
25. Податковий кодекс України. Відомості Верховної Ради України: редакція від 28.03.2021 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 10.09.2021)
26. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради України: редакція від 01.01.2021 року. URL : www.rada.gov.ua. (дата звернення: 12.09.2021)

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Контроль знань і умінь студентів з дисципліни здійснюється відповідно до системи організації освітнього процесу. Формою підсумкового контролю є **диференційований залік**

5. Засоби діагностики успішності навчання

Для підсумкової діагностики успішності навчання використовується усний, письмовий, тестовий, графічний та програмований контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.